

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.

Anul XIV.

Blaj 15 Octomvrie 1904.

Numărul 42.

Cătră P. T. Abonenți.

Apropiindu-ne de capetul anului rugăm pe Onor. abonenți, să binevoiască a-și renoi abonamentul; iară cei ce sunt în restanță să ne trimită fără amânare suma datorită, căci foaia are lipse mari și arzătoare.

Administrațiunea.

Ceva despre catechizare.

(=) Nu se poate nega importanța deosebită a catechizării pentru educația religioasă-morală a tinerimii. Catechetul are să sâdească și să așeze în inima tineretului sămânța credinței, și, mână în mână cu educația religioasă, pe care băiatul o primește în cercul familiar, este adevărata garanță pentru credința și viața principiară a credincioșilor de mâne.

Un catechet bun își pregătește cu ani înainte terenul de activitate, asigurându-și inimile tinere pentru primirea adevărilor religioase și pentru aplicarea lor în viața de toate zilele. Căci vine greul vieții, copilul e răpit, în lupta pentru existență, încă de fraged delă sinul mamei spre a fi aruncat într'un mediu cu totul străin. Dacă băiatul este norocos a fi aruncat într'un mediu priincios creșterii lui religioase de mai înainte, educația lui religioasă înaintează în conformitate. De câte ori putem zice însă, că mediul social ne garantează conformarea cu principiile, în cari ne-am crescut băieții în sinul familiei sau chiar la începutul vieții lor școlare?

Și chiar dacă am avea garanța aceasta pentru decursul cât tinărul își continuă studiile în gimnas, tot are să vie cu siguranță vremea, când o educație religioasă încă va produce mari sguđuri în sufletul lui tinăr, espus la atâtea îndoieli și la atâtea ispite. În-telegem anii petrecuți la universitate.

Contrastul dintre libertatea nețăr-murită delă universitate și creșterea riguroasă din gimnasia, are de multe ori urmări foarte dezaastroase asupra tinerimii noastre. Crescuți într'o pază continuă, feriți de ispitele lumii, dacă nu au convingeri religioase temeinice și simț de moralitate, ei vor luneca foarte ușor pe panta fatală, care duce la ruina sufletească și trupească a tinerimii. Tot ce cunoștea el până acum, se trage la îndoială, și îndoiala aceasta își revarsă veninul mai ales asupra cunoștințelor lui de natură religioasă. Aici se vedește cea dintâiu probă a catechizării. Un tinăr cu cunoștințe temeinice pe teren religios nu se va lăsa dus pe sfoară de cea mai rafinată sofisterie chiar; un tinăr cu adevărat simț moral va încunjuța ocaziunile de pierzare, și va cunoaște de departe mizeria ce se ascunde sub strălucitoarea haină a păcatului. Acela-și simț moral îi va șopti necontenit, că ideile religioase, în cari au fost crescuți părinții lui, nu pot fi nici decum rușinatoare, și va imprima tuturor lucrărilor lui timbrul seriozității și al desinteresării. Când viața agitată delă universitate va găsi goală inima tinărului de sentimente și idei religioase, îl va purta prin toate vaccilările moderne, va stânge din el și schinteia de credință, ce arde sub spuză, tendințelor mai înalte le va pune piedeci, și din atâtea altare, la cari ar trebui să se închine o tinerime entusiastă, nu lasă decât un altar fals, a cărui adoratori sunt din ce în ce mai mulți, nu numai în viața reală, ci chiar în șirurile tinerimii: altarul egoismului, al binelui propriu cu orice preț.

Nu putem susține că creșterea religioasă de acasă și din primii ani școlari, ar mântui cu siguranță tinerimea noastră de această cangrenă sufletească, nici că l-ar feri la sguđuirile spiritului necredinții, care bântue societatea noastră cultă, dar un tinăr bine-educat va avea neasămănat mai mare putere de rezistență față de aceste tentațiuni, și chiar dacă a lunecat un paș pe panta acestui povârniș, el se va putea reculege până

nu-i târziu încă, căci farmecul copilăriei petrecute în frica lui Dumnezeu, acasă ori în școală, este o armă neasămănat de puternică în lupta lui de apărare.

Având în vedere nețăgăduita importanță a catechizării, însămnătatea ei pentru viața întreagă, trebuie să recunoaștem, că în anul acesta atât de important, la noi încă ar fi foarte multe de dorit.

Întâiu și mai întâiu ar fi de dorit, ca preoții să-și împlinească datorința în privința aceasta, să nu negleagă oarele de catecheză, și să nu lase lucrul acesta numai în sarcina învățătorului. Aceasta nu pentru că învățătorul nu ar fi poate în stare să predece religia, ci din alte multe motive pedagogice. La celealalte studii, este de a se întrebuița, adecă un *metod* cu totul diferit de cel al catechizării; învățătorul e necesitat a face us și de nuia și de a sili pe băieți să învețe. Acela-și metod aplicat și la religie ar fi o greșală neiertată. Chiar prin faptul că religia i-o propune preotul, o persoană deosebită de cea a dascălului, chiar prin faptul acesta zicem, i-se sugerează băiatului ideea despre deosebirea ce trebuie să o facem totdeauna între religie și celealalte obiecte de învățământ; apoi, dupăce obiectele celealalte, multe la număr și puțin interesante pentru mintea lui de copil, constitue un fel de lucru neplăcut, o ocupațiune care este o *povară* în aceeaș vreme, ar fi de dorit, ca studiul religiei să fie propus astfel, încât băieții să-l primească cu adevărată dragoste și plăcere. Căci dacă în alte obiecte de învățământ se poate face un progres oare care și cu sila, lucrul acesta e cu desăvârșire eschis la studiul religiei, unde sila nu poate produce decât încăpăținare, renitență și disgust.

Este însă o altă piedecă și mai mare pe acest teren. Rezidă piedeca aceasta în greutatea manualelor de studiu, a sistemului aplicat până acum în această direcție. Ori cine, care și-a împlinit datoria de catechet, știe cu ce greutate are să se lupte în predare catechismului mai ales, fie în școalele

poporale, fie în școlile inferioare ale gimnasiului chiar. Pedagogia modernă a făcut progrese uriașe pe toate terele, toate tendințele culminează întru a face teoria cât mai plausibilă și mai accesibilă minții băiatului, într-o formă cât de plăcută. Singur cu Catechismul am rămas în urmă, propunând în același sistem greoi, care îngrămădește definiții peste definiții, teorie peste teorie, din cari băiatul, pe lângă celea mai sirguincioase, esplicări chiar, se va alege foarte cu puțin. La alte obiecte, pedagogii își sfarmă capul întru a născoci fel de fel de mijloace cari ar ușura modul de apercipiune al băiatului, Catechismul rămâne singur izolat de acestea tendințe binefăcătoare.

Vina este a sistemului, care pune așa de mare pond pe teorie, în comparație cu praxa, sistem primit în manualele romano-catolicilor și apoi în ale noastre.

De vre-o câțiva ani s'a pornit în sinul catolicilor mișcarea pentru modificarea sistemului de propunere catechetic. Credem că mișcarea aceasta denoată în de ajuns nedesăvârșirea actualului sistem catechetic. Și credem, că ar fi binevenit, dacă noi ne-am ocupa înșine cu chestiunea, fără de a aștepta sfârșitul pertractărilor lor. Ritualul nostru atât de diferit de al catolicilor recere cu totul o altă propunere și ca să nu mai intrăm în specificări, de ce

să nu putem face și înșine o reformă pe cât de urgentă pe atât de indispensabilă?

La chestia congresului. „Revista catolică” a pâr. Dr. Vasile Lucaci în nr. 1 del. 1 crt. ocupându-se la loc de frunte cu chestia congresului catolic român, de care s'a scris în numerii anteriori ai foii noastre, face următoarele apretieri:

„Nime nu va trage la îndoială, prietin sau dușman să fie, că în biserica catolică, există o putere și o energie admirabilă pentru creșterea, pentru conducerea popoarelor pe calea progresului și a civilizațiunii. Contrarul îl afirmă numai jidanii, fracmassonii, și... bizantinii, va se zică dușmanii omenimei.

„Această biserică, în constituțiunea ei dumnezeiască, supranaturală, conține și reprezintă drepturi absolut inalienabile, pe cum inalienabil este sufletul omului, destinat la fericire, prin întrebuințarea mijloacelor darului, ce le subministrează biserica.

„Biserica, școala, familia, viața socială toată, sunt terenele proprii, pentru activitatea spirituală și vremelnică a energiilor spiritului religios.

„Și toți la un loc, sub egida Capului văzut al Bisericii lui Christos, strâns uniți în jurul lui și în jurul Preasfințitelor nostri Arhieri, putem dezvolta o lucrare rodnică pentru binele și fericirea poporului nostru.

Reforma învățământului primar. După vacanțele de vară redeschizându-se ședințele camerei, ministrul president a declarat, că

între celea dintâi proiecte de legi, cari vor veni în discuția camerei, va fi și proiectul pentru reforma învățământului primar. Vom avea deși în scurtă vreme ocașie, să vedem, întrucât au fost luate în considerație celea esperiate de ministru în decursul anchetei și că ce efect au avut memorandele îndreptate guvernului din partea naționalităților greu amenințate prin acest proiect. După informațiile noastre Consistoriul arhiepiscopesc a adresat ministrului un lung și energic protest, la începutul acestei luni, în care se arată toate ilegalitățile ce se fac bisericești și școlilor noastre confesionale prin acest proiect de lege.

Știpeștiștii archidieceșani.

Publicăm mai în jos conspectul tinerilor împărtașiți cu știpeștiștii pe an școl 1904/5. Observăm, că din șirul acestora lipsește aceia, cărora li s-au votat știpeștiștii, din fondurile administrate la stat. Numele acelora încă sperăm să-l putem publica, după ce ministrul de culte se va pronunța asupra lor.

Dorim, ca toți aceia cari au primit ajutor, să se gândească cu pietate la fericitul, fundator din a căror cruntă beneficiază și prin purtare bună și studiu să se facă vrednici de ei și de considerația de care au fost împărtașiți din partea Preaven. Consistor.

I. Din fundațiunea „Alexandru St. Șuluț.”

1. Marțian Caluț, voluntar în Triest 800.—
2. Eug. Rus, medic an. V. în Viena 800.—
3. Iul. Moldovan, med. an. V. în Praga 800.—
4. Eug. Tilea, tehnic an. V. în Viena 600.—
5. L. Bohățel techn. an. IV. în Bpesta 600.—
6. Emil Pop, jur. an. IV. în Cluj 400.—
7. Eug. Truța, rig. jur. an. I. în Cluj 400.—

FEUILLETON.

ÎN CIMITIR. . . .

Voiam să scriu unui prietin o scrisoare lungă — lungă, lămuritoare, prin care să-i dau să înțeleagă, că totuși nu is de vină eu, dacă de atâta vreme nu i-am mai scris nimic.

Dar un neastâmpăr neînțeleș încep să-mi stăpânească gândirea; nu găseam cuvintele potrivite, ideile mi se pierdeau rând pe rând.

Afară cerul vărsă o ploaie mărunță, plictisitoare; ulițele gemeau în o tristetă greoaie și neagră; tânjiau drăguțele paseri după vre-o scorbura bătrână, — plângea pădurea întreagă.

De unde ședeam, privirea îmi bătea tristește crucea din cimitir!

Din brațele lor ce triști și mângăioși cădeau picurii ploaiei peste mormintele, ce le străjuiau. În priveliștea lor mă cuprinsese — ca din senin — o jale necuprinsă, o tristă și vagă melancolie.

În cimitir — locul pazei și odihnei de veci — și ca și cum ai gândi și ai simți mai limpede ca aiuria în lume. Aici toate — toate îți aduc aminte de moarte, — iar moartea e cu mult mai dreaptă și bună, când ea nu mai consideră deosebiri de clase după rang, onoruri, averi ori frumuseță — pe cari le judecă lumea, ci ei toți ti sunt deopotrivă egali și muritori. Moartea e numai, care judecă omul singur.

Ce bine și mângăios îți cade gândul acesta! De altfel e și de înțeles, când toți suntem zidirea Aceleași ființe — avem același sfârșit.

— Dar lumea — „buna și morala” lumea, de mult a încetat de a mai crede în nește povești de copii — ca aceste. Cu inima ei rigidă, rece și egoistă pătrunde și aci — în acest loc sfânt de moaște strămoșilor pii — cercând să-și valideze luxul, splendoarea și atotputernicia...

Cimitirul îți infătoșază done tabere dușmănoase: deoparte o risipă de bogății, podoabe și lux; — dincolo o miserie pustie.

Ce bine o să aibă morții de aici, când lor nu le lipsește nimica. — când ei și azi se mai îmbuibă în desmerdările bogățiilor lăcomose, de cari celor de dincolo — încă până trăiau — nu le era iertat nici să viseze...

Dar cât de înțelepțește e întogmit că morții de aci nu mai gândesc ca cei rămași în viață; — lor le indiferent de își adorm liniștea de veci în sicriul lustruit numai din aur, — ori din nește scânduri înguste și vechi... tot atâta li-e lor. Ci spiritul refătat al lumii de azi cum s-ar putea cobori până la atâta dejosire, când ținta vieții ti de a împune în toată vremea și pretutindeni.

Căci nu li-e dat morților să vorbească, să le vâdească netemeinicia gândului jaluz, de cari is conduși — să le demustre sensul vieții!

De ce atâta bogăție, risipă de muncă severă îngropată în pământul muceșit, când celor de dincolo — mulțimei, nu-i ajunge nici măcar simbolul reînvierii: o simplă cruce de lemn, când atâtea fețe

palide și lăncezite sghebuesc flămânde și goale pe țarna rece a morminților, unde au venit să-și depună iubiților ei morți tot ce au mai sfânt și prețios: lacrămile iubirei? De ce pe aici nici vighitorul nu-și mai dă silința de a curăți cărările pline de lăpădurile vremii, — de ce e pe aici totul atât de trist și pustiu?..

Dar când aceștia sunt săracii și străinii — miserii de ei — te mai întrebă? aceia, cari sub durata întregii lor vieți au avut să slugărnicească patimile și egoismul desfrânat al lumii îmbuibate, și astfel a căror misiune de: a fi fost, — li s-a sfârșit deodată cu suflarea din urmă.

Tot de un fel au fost și ei cu toți ceealalți muritori, dar ce folos, — când astăzi esența unui om nu se mai prețuește după principiul religiunii, ci după reclamuș mântuitor al liberalismului nefast.

Cum ar zice — îmi pare poetul: — de cei de jos, ce iar păsa unei stele, ce se înalță în astrii!

O, voi, săraci de plăceri! Ci bine vă veți simți acum — după o viață străină, pustie și goală. — în brațele dulcii și înduioșătoare odihni de dincolo de mormânt. Și cu cât drag vă veți desmerda azi între mângăierile respătirilor divine, de parte — de parte de lumea nemiloasă, ce și-a sacrificat propria-i inimă numai ca să poată pustii dintrânsa plâpândul rămurel al iubirei, recunoștiinții și milii de voi. După promisiunea Mântuitorului Isus, voi săracii, sunteți cei mai fericiti azi!...

... Da, da, în fața acestor esperinți mângăitoare ale gândirii poți să privești mai cu ușurare și cătră pământul „con-

8. Vas. Ciura, rig. jur. an. II. Cluj 400.—
 9. Aug. Rațiu, jur. an. III. în Cluj 400.—
 10. Eug. Tătar, jur. an. II. în Cluj 400.—
 11. Virg. Radeș, rig. jur. an. I. în Cluj 400.—
 12. Em. Tobias gimn. cl. V. stat Sibiu 200.—
 13. Tr. Denghel gimn. cl. VI. în Blaj 200.—
 14. I. Colbași gimn. cl. VI. stat Sibiu 200.—
 15. Ios. Comes, gimn. cl. VIII. în Blaj 200.—
 16. E. Muntean, gimn. cl. VII. în Blaj 200.—
 17. E. Zeflean, gimn. cl. VIII. în Blaj 200.—
 18. Virg. Ungurean, gimn. cl. III. Blaj 120.—
 19. I. Mărginean, gimn. cl. II. Ibașfal. 120.—
 20. Ioan Sârbu, gimn. cl. III. în Blaj 120.—
 21. Ioan Codrea, gimn. cl. V. Blaj 120.—
 22. O. Recean, șt. cl. IV. reală Brașov 120.—
 23. Emil Chetan, gimn. cl. II. în Blaj 120.—
 24. And. Mureșan, gimn. cl. IV. Blaj 120.—
 25. Ales. Pop, cadet în W. Nenstad 120.—

II. *Din fundațiunea „Constantin Papfalvi.”*
 26. Basiliu Dancu, gimn. cl. V. Blaj 240.—

III. *Din fundațiunea „Tordai.”*

27. Iuliu German, gimn. cl. VI. A.-Iulia 200.—

IV. *Din fundațiunea „Dănuț.”*

28. S. Butean, rig. drept. an. II. Cluj 600.—
 29. Vasiliu Pop, jur. an. IV. în Cluj 600.—
 30. Adalbert Nyistor, jur. an. III. Cluj 600.—
 31. Ioan Tibil, jur. an. II. Budapesta 600.—
 32. Aur. Hetco, jur. an. III. Oradea-m. 600.—

V. *Din fundațiunea „Lazar Baldi.”*

33. Teodor Colța, gimn. cl. IV. Blaj 160.—
 34. I. Măcelar, gimn. cl. VIII. piar. Cluj 160.—
 35. Vas. Câmpian, gimn. cl. VI. Blaj 160.—
 36. P. Crișan, gimn. cl. VII. la r. e. Cluj 160.—

VI. *Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu.”*

37. N. F. Negruț, gimn. cl. VIII. Blaj 160.—
 38. E. F. Negruț, jun. g. cl. VII. Blaj 120.—
 39. E. F. Negruț, sen. g. cl. VII. Blaj 120.—

VII. *Din fundațiunea „Ioan P. Bota.”*

40. Nicolau Dănilă, gimn. cl. VI. Blaj 120.—

VIII. *Din fundațiunea „Vancea” Cassa archidieceșană.*

41. Ios. Vancea, rig. an. I. drept. Cluj 600.—
 42. V. Petruța, cl. VIII. miseric. Sibiu. 300.—
 43. Valeria Pop, el. cl. IV. civ. Blaj 200.—
 44. Ales. Pop, gimn. cl. VI. în Blaj 200.—
 45. Ovidiu Hulea, gimn. cl. II. Blaj 200.—
 46. Laur. Moldovan, prep. c. III. Blaj 120.—
 47. Ioan Albu, prep. curs. III. Blaj 120.—
 48. Dumitru Comșa, prep. c. III. Blaj 120.—
 49. Alesandru David, prep. c. III. Blaj. 120.—

IX. *Din fundațiunea „Iosif Tarța.”*

50. Traian Pop, jur. an. III. Cluj 140.—

X. *Din fundațiunea „Andrei Pop Liviu.”*

51. Coriolan Podoabă, jur. an. I. Cluj 150.—
 52. Iuliu Rus, jur. an. I. în Cluj 120.—

XI. *Din fundațiunea „Alesandru Micu.”*

53. Virg. Micu, el. la școala civilă Sibiu 190.—
 54. Ov. Micu, gimn. cl. VII. Făgăraș 190.—

XII. *Din fundațiunea „Timoteiu Cipariu.”*

55. Ioniță Bradu, gimn. cl. VI. Blaj 200.—
 56. Gheor. Faia, gimn. cl. VIII. Blaj. 100.—
 57. Long. Corcheș, gimn. cl. VI. Blaj 100.—
 58. Ales. Cerged, gimn. cl. VIII. Blaj 100.—
 59. Sept. Câmpian, gimn. cl. V. Blaj 100.—

XIII. *Din fundațiunea „David Br. Ursu.”*

60. Ioan Măcser, gimn. cl. VIII. Blaj 200.—
 61. Ioan Rău, gimn. cl. II. în Blaj 200.—
 62. Constanta Muntean, el. cl. II. Blaj 200.—
 63. Vic. Pandrea, gimn. cl. VII. Blaj 200.—
 64. Ioan Ziler, gimn. cl. VII. în Blaj 200.—
 65. Mircea Thomas, gim. cl. VII. Blaj 200.—
 66. Otilia Pop, el. cl. I. a șc. civ. Blaj 200.—

67. Ales. Ogrea, gimn. cl. V. Blaj 200.—
 68. Clem. Pandrea, gimn. cl. IV. Blaj 200.—
 69. Ioan Olariu, gimn. cl. IV. Blaj 200.—

XIV. *Din fundațiunea „Elie Vlăssă.”*

70. Carol Rössler, gimn. cl. III. Sebeș 340.—

XV. *Din fundațiunea „Alesandru Filip.”*

71. A. Domșa, cadet an. III. Kamenitz, 200.—
 72. Al. Rogoșan, gimn. cl. VIII. Dej 200.—
 73. Aur. Romoșian, gimn. cl. III. Dej 200.—

XVI. *Din fundațiunea „Constantin Alutan.”*

74. Aurel Pop, gimn. cl. I. Năsăud 120.—
 75. Instin Iuga, rig. jur. an. I. Cluj 120.—
 76. Virgil Baciu, gimn. cl. II. Bistrița 120.—
 77. Emil Mureșan, voluntar Cluj 120.—
 78. L. D. Sima (Peric.) g. cl. IV. Șimleu 120.—
 79. Ioan Iuga, gimn. cl. VIII. Zălan 120.—
 80. Ioan Cheresteș, jur. an. I. Cluj 120.—
 81. L. Sima (Cosieni) g. cl. IV. Șimleu 80.—
 82. P. Cheresteș, gimn. cl. VI. Năsăud 80.—
 83. Ioan Nemeș, gimn. cl. VI. Blaj 120.—
 84. M. Maiorean, gimn. cl. IV. Năsăud 120.—

XVII. *Din fundațiunea „Ioan Chirilă.”*

85. Gheorg. Borșan, gimn. cl. V. Blaj 55.55
 86. A. V. Comșa, gimn. cl. IV. Făgăraș 55.55
 87. Vasilie Bărbat, gimn. cl. IV. Blaj 55.55
 88. I. Raica, elev cl. II. stat în Blaj 55.55
 89. Alesandru Ioan gimn. cl. V. Blaj 55.55
 90. Ioan Bărbat, gimn. cl. VII. Blaj 55.55
 91. Virg. I. Morar, elev cl. II. Aiud 55.55
 92. Ioan Rațiu, gimn. cl. VII. Blaj 55.55
 93. Petru Gruia, gimn. cl. VII. Năsăud 55.55

XVIII. *Din fundațiunea „Demetriu Cutean.”*

94. Dem. Ghișoiu, gimn. cl. IV. st. Sibiu 34.—

XIX. *Din fundațiunea „Cercul Orăștiei.”*

95. Nicolae Tănase, gimn. cl. IV. Blaj 80.—

XX. *Din fundațiunea „Partenie Moldovan.”*

96. Ioan Moldovan, prep. curs. I. Blaj 80.—

XXI. *Din fundațiunea „Vasile Raț.”*

97. N. Agărbicean, gimn. cl. VIII. Blaj 200.—

damnat — un cimitir și acesta dar izolat și oare cum mai înfloritor... Dar morții dintrânsa au fost și ei oameni, și apoi de ce să nu fie iertat ai învrednici și pe aceștia cu „cinstea din urmă,” chiar dacă și-au și sfârșit viața cu o moarte sinucică și atât de înfloritoare: moartea sinuciderii.

E întristător de sigur e tragic de întristător un astfel de capet, dar în sfârșit putem noi să ne dăm seamă despre gândul nenorocitului, gândul din urmă?

Se poate și poate mai de multe ori decât gândim noi — că remușcările conștiinței i-sar fi trezit apăsătoare, chinuitoare, și nenorocitul cel puțin în clipa din urmă s-o fi convins despre păcatul strigător al înjuriei comise. Și apoi gândul — sârmanul, și-o fi luat hotărât sau sbor printre zările pierdutelor hotare până la judecățile scaunului măririi divine. Iar Dumnezeu, pe cum e El, atât de îndurător și necuprins în sfaturile Lui, poate să-i fi primit clipita pocăinții înfrânte — să-l fi iertat.

Numai cât lumea numai poate judeca astfel. De aceea nici pământul, închinat morților ei, nu-i permis să-i cuprindă.

Lume îngâmfată! Tu nici nu pricepi că multe din acestea sinistre icoane sunt „fenomene reflexive” de ale edițiilor tale de lăc — de ale propriilor tale mizerii! Tu nici decum nu vrei să știi, că îmbuibările și risipa plăcerilor tale să fi fost mai cu rezon, mulți, mulți dintre acești nenorociți ar mai trăi încă și azi!

... Dar așa e de înțeles, când ea nu mai crede, că și din colo de cărpiturile acestor peregrini fără de nume și veste, încă svâcnesc bătăile inimii, ce simte, iubeste, se

revoaltă, — însătează după adevăr, credință, nădejde și iubire; — a aceleia-și inimi ce-i bate și ei.

Ce pretensiuni arogante! Când lumea în cercul ei triumfător, pecece nemuritoare și rece!

Lian.

R A P O R T .*)

(Luarea Griveței la 30 August 1877).

La ceasul trei pornirăm iuți,
 Dar ne-am întors în văi bătute.

Din nou am dat asalt erou,
 Dar ne-am întors bătute din nou.

De-al treilea rând deschis'am drum,
 Dar n'am bătut-o nici acum.

Ne-am dus de-a patra oar' apoi,
 Și-acum răsbim și-i batem noi.

Ne-ar și fi fost rușine-amar,
 De ne-am fi dus și-acu 'n zădar.

*) Din volumul „Cântec de Vitejie” de George Coșbuc, costă 1 cor. să afie la Tipografia Semin.

R E V I S T E .

Ungaria. Tisza în epistola sa adresată către alegătorii din Ugra a ieșit pe față cu un adevărat plan de războiu contra elementelor, cari timp așa de îndelungat impedecaseră funcționarea regulată a trebilor statului. — A hotărât adecă Tisza să schimbe regulamentul de desbateri a camerei, în așa chip, încât de aci înainte să facă imposibilă obstrucția.

Planul acesta a amărât nespuse de mult întregă opoziția. În potriua acestui plan s-a ridicat în prima ședință F. Kossuth cel cu gând de pace și bună înțelegere. Tisza i-a răspuns, că vrea să apare numai demnitatea „parlamentului,” căci nu e admisibil ca un grup cât de mic, să zădărnicească și în viitor lucrările parlamentare. A mai spus, că budgetul anual și contingentul de recruți trebuie să fie desbătute și primite în termeni fixi

Un ziar Vienez crede, că dacă lui Tisza îi va succede să-și ducă la succes planurile sale va urma disolvarea dietei și apoi vor fi noue alegeri. Aceasta părere de altcum o au și foile opoziționale.

Macedonia. Patriarhul ecumenic a fost chemat la Yldiz-Kiosk (palatul sultanului) unde primul secretar al Sultanului, Tachsin-Pașa, ia comunicat dorința Sultanului de a se permite Românilor macedoneni citirea liturgiei în limba lor, de preoți români numiți de mitropolii patriarhisti.

„Această concesione e neevitabilă — a adăugat primul secretar al Sultanului — și puterile mari o susțin.“

Patriarhul a declarat, că o așa concesione este imposibilă, susținând, că cererea e făcută de minoritatea Românilor macedoneni, influențați de propaganda românească ce urmărește scopuri naționale.

Tachsin Pașa a raportat acest răspuns Sultanului, care din nou a recomandat Patriarhului să satisfacă în oare cari limite, cererile Românilor macedoneni.

Însă Patriarhul din nou a răspuns, că e cu neputință și a promis să supună Sinodului recomandările Sultanului.

Impresiunea la patriarhat e foarte mare, cu toate acestea Sinodul pare hotărât a nu face nici o concesione.

Războiul Ruso-Japonez. Situațiunea de pe câmpul de războiu din Azia s-a schimbat cu ziua de 2 Octomvrie. În aceasta zi, generalissimul armatelor rusești Kuropatkin a dat un ordin cătră trupe în care spune rupt, că de aci înainte au să atace ei, căci trebuie să împlinesc „cu rugare neînfrântă voința neschimbară a Țarului de a birui pe inimic și de a mântui pe frații lor din Port-Arthur.“

Armata rusă înaintează spre miază-zi pe un front lung și lat. Inimicii s-au apropiat așa de tare unul de altul încât s-a început un puternic foc de artilerie, care se consideră de începutul marelui lupte. Lupta aceasta va fi una dintre cele mai groaznice lupte ce s-a dat vre-odată. Aproape la 800,000 oameni stau față în față. Pozițiile Japonezilor sunt foarte bune și întărite și sunt pe o întindere de 28 chilometri. Rușii trecând râul Hunh au atacat pe Kuroki dar au fost respinși cu mari pierderi.

Știrile cele mai nouă spun că rușii au fost bătuti și zdrobiti total.

CORESPONDINȚE.

VEȘTI BUNE.

— 4 Oct. 4.

O zi de bucurie au avut locuitorii gr.-cat. din M.-Dateș în 21 Sept. st. n. a. c. căci oprul ferbinte de care au fost muncit părinții

lor, cari cu acest dor au intrat în sinul pământului, și l-au văzut împlinit în aceeași zi, ținta lor măreață și principală astăzi este întrupată. Institutele culturale biserica și școala astăzi în satul acesta mic, ridicate peste toate edificiile, vestesc publicului bucuria locuitorilor. Aproape de 40 ani a lipsit edificiul bisericii cu totul, iar localitatea școlii zacea în o margine de sat modestă și rușinată, încât nime nu cred că aceea e localitatea școlii. Timpuri părtinitoare și împrejurări și mai părtinitoare au fost înainte de aceste cu 40 ani, și totuși acestea Institute nu s'au ridicat, căci au fost nepărtinitori conducători acestora pentru dânsule. Iată urmează șiruri de ani, nefructificători, nepărtinitori pentru scopuri așa mărețe, și în acestea timpuri începe a se pune bază acestor edificii. Cu drept cuvânt a aplicat gândirea reginei-poete protopopul Solomon, în vorbirea sa la sfințirea școlii, că nu averile mari și confiniile estinse produc lucruri mari, ci inimile mari fac lucruri mari. Generoase au fost inimile acestui popor când s-a plecat și unit în cugetul de a ridica acestea institute sfinte, și încă tot din repartitiune pe popor, nepărtinitoare însă au fost timpurile când s'au ridicat, dar părtinitori a fost conducătorii acestor Institute pentru dânsule și pentru popor. Neobositul și zelosul șef tractual a făcut lucruri ne mai pomenite, a ieșit în fața locului cu orice ocaziune, a întărit poporul în credință l-a sfătuit și îndemnat spre împlinirea lucrului măreț, în decursul edificării bisericii, mai în fie care săptămână era prezent la locul de edificare, cu ocaziunea edificării școlii tot asemenea, ma chiar și locul unde să se așeze școala l-a designat, și a măsurat dimensiunile acelea pe fața pământului, dar totdeauna fără nici un diurn. Apoi jertfa harnicului preot Vasile Angel și a curatoratului bisericesc, cine o mai și poate descrie, poate atâtea ședințe curatorale, atâtea consfătuiri și conveniri de popor nu s-an ținut dela fondarea acestei parohii, ca în timpul ridicării acestor edificii. Și iată rezultatul acestora cât este de îmbucurător. În anul iubilar 1900 s-a sfințit frumoasa biserică de piatră în M. Dateș și abia trecută 4 ani și iată lângă aceia să ridică superbă și fca ei școala, tot din material solid. Aci e bucuria credincioșilor, când ei se văd în s. biserică strănși și ascultând s. liturgie celebrată de Prea On. Domn protopop tractual cu asistința alor 4 preoți, prin care se aduce mulțămintă lui Dumnezeu preabunul părinte pentru ajutorul cel ceresc. Lacrimi de bucurie se vedeau pe fețele credincioșilor când Prea On. Dn protopop în predica sa arată lipsa unui răscumpărător neamului omenesc, și foloasele răscumpărării, apoi laudele Vergurei Maria, și întruparea fiului său pentru credincioși. Poporul hrănit de acest nutremânt spiritual mângăiat în suflet, și întărit în credință, împreună cu publicul străin din s. biserică merge direct în edificiul școlii, ca să îndeplinească și ultimul act de sfințire al școlii, după care protopopul în vorbirea îndreptată credincioșilor arată progresul lumii culte, efectele studiului și lipsa de școala ce să simte în poporul nostru, numărul cel mare al analfabeților, și îndeamnă poporul la alipire cătră s. biserică, credință și iubire cătră Dumnezeu, energie și zel, cătră lucrurile folositoare omenimei,

și mântuitoare sufletelor, arătând că cartea fără moralitate produce larva ce naște germenul, care conturbă pacea și liniștea și sguđuie și amenință întreaga societate omenescă și aduce în pericol mântuirea sufletului, apoi mulțămește preotului, curatoratului și poporului pentru vinul interes arătat față de biserică și școală pentru zelul și jertfele aduse întru ridicarea aceiara, îndemându-i la administrare corectă a averilor bisericesti și școlastice.

În urmă ziua de bucurie se finește cu petrecerea aranjată de senatul școlastic gr.-cat. din M. Dateș în favorul aceleia, cu un venit curat de 55 cor. 38 fil. Pe lângă taxa cuvenită supra solvirii ne-a făcut: preotul din Lechința Ioan Boer 6 cor. Vasile Angel zelosul preot al Dateșului 6 cor. Gerasim Mărginean proprietar în Dateș, și docente în Mănărade 5 cor. Ioan Rus proprietar Luduș 4 cor. M. On. Dn Nicolau Solomon protop. Luduș, Danilă Muntean notar Cuciu, Ioan Cismaș notar Metesd, Ioan Cătană docente Dateș, Ioan Katona iun. proprietar Dateș, toți câte 3 cor. Victor Moldovan medic veterinar Ernnt, Ienei Istfán apotecar Ernnt, Carolina Cismaș Sămărtin, Ioan Katona senior proprietar Dateș, Petru Nirăștean preot Ernnt câte 2 cor. Emil Caliman teolog Ceuș, Emil Maior proprietar Chimitelnic, Romul Orbean preot Iclanzăl, Landan Gyula notar M. Bogata, Petru Cristea preot Somostelnic, Adrian Cismaș preot Orosia, Angel Roșca întreprinzător Alba-Iulia, Ioan Moldovan notar Bobohalma câte 1 cor. George Cipăian st. abs. Chimitelnic 60 fil. X. J. 50 fil. George Grec teolog Chimitelnic George Săbău docente Boziaș, Alexandru Crăciunean proprietar Ernnt câte 40 fil. Iuliu Cioba teolog Orșova 20 fil.

Peste tot au intrat	. 126 cor. 50 fil.
Spese	. 71 cor. 12 fil.
Resultă venit curat	. 55 cor. 38 fil.

Tuturor marinimoșilor pentru supra solvirile făcute, spre un scop atât de salutar prin aceasta, în numele senatului școlastic gr.-cat. din M. Dateș, și pe această cale le aduc cea mai mare mulțămintă, și cer răsplată pentru dânsi dela Părintele ceresc.

Secretarul petrecerei:
Gerasim Mărginean,
docente.

Nr. 45—1904.

R. I.

CONVOACARE.

În sensul §-lui 23 din statutele »Reuniunei învățătorilor români gr.-cat. din ținutul Lugoșului«, se convoacă

Adunarea generală

a Reuniunei la Chizdia pe ziua de 23 și eventual 24 Octomvrie st. n. 1904, cu următoarea

Ordine de zi:

Sedința I.

1. S. Liturgie cu invocarea s. Spirit în biserică română gr.-cat. din Chizdia.
2. Deschiderea adunării generale prin president.

3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Raportul comitetului central.
5. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru esaminarea raportului general;
 - b) pentru censurarea rațiunilor pe 1903 și a proiectului de buget pe 1905;
 - c) pentru examinarea raportului bibliotecarului;
 - d) pentru revizuirea proiectului de regulament intern;
 - e) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.
6. Propunerea unei lecțiuni practice de cântăreț d. învățător Ioan Ignățel.
7. Prânz comun (Cuverta 2 cor. 20 b.)

Sedința II.

1. Raportul comisiunilor exmise în ședința primă.
 2. Predarea unei lecțiuni din învățământul real eventual din geografie.
 3. Observări critice asupra lecțiunilor propuse.
 4. Adresa Congresului Reuniunilor învățătoresți rom. gr.-cat. ținut în Cluj.
 5. Votarea a lor două stipendii de câte 40 coroane.
 6. Propuneri.
 7. Restaurarea biroului și a comitetului central al Reuniunii.
 8. Fixarea locului pentru proxima adunare.
 9. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
 10. Închiderea adunării generale.
- Lugoș la 17 Septemvrie 1904.

Ioan Boroș m. p. Iosif Miclău m. p.
canonic, pres. reun. notarul reuniunii.

RUGĂRE.

Toți acei P. T. Domni, cari au depus examenul de maturitate la gimnaziul din Blaj, sunt rugați a-mi comunica poziția lor socială. Datele acestea sunt de lipsă pentru istoricul gimnasului nostru, care în curând se va pune sub presă.

Blaj, 6 Octomvrie 1904.

Aron Deac,
prof. gimn.

Noutăți.

Știri personale. Ilustr. Sa Di Episcop al Lugojului, — cum cetim în „Drapelul”, — a plecat la Roma spre a-și prezenta omajul său Sf. Sale Pontifului Piu al X. **Din Archidieceză.** În ultimele cerculare se publică și rațiunile fund. Soluțane cu finea anului 1903. Însămnăm din acestea că averea curată a fundațiunii a fost de cor. 917.847.20 din aceasta în realități e plasată suma de cor. 808090.70, s-au im-

părțit an. tr. ca stipendii 8868 cor. pensiuni la văduve 5794.78 cor. — **Concurse.** Cu termenul de 31 crt. se dă în concurs stațiunea docentală din *Fildul-de-jos* (districtul Morlaca) și stațiunea cantorală din *Albajulia-Maieri* (distr. Albajulia).

Știri din Blaj. *Ioan Agârbicean*, cleric absolut de Budapesta, a fost numit subprefect în Internatul de băieți. — Dumineca trecută s'au început anul școlastic în Seminarul teologic din Blaj fiind de față și Mitropolitul. Cu acest prilej Escelența Sa a ținut clericilor o vorbire despre perfecțiunea morală, pe care au să și-o însușască clericii. Numărul ascultătorilor de teologie în 1904/5 e de 60, anume în an. I. 18. în al II. 14. în al III. 15 în al IV. 13. Anul acesta seminariul are doi prof. noi pe *Victor Macaveiu* și *Ștefan Roșian*. — Înscriserile la școala de fete s'au închiat, numărul celor înscrise e de 92 anume în școala populară 25. în școala civilă cl. I. 16. II. 26. III. 16. IV. 9. Din acestea locuiesc în Internatul de fete 41. Pentru anul acesta s'a angajat în internat o bona pentru l. magiară și una pentru l. germană.

Iubileu. Episc. *Mayer*, paroch aulic și rectorul Augustinului din Viena, și-a serbat la 11 crt. iubileul de 25 a funcționării sale.

Hymen. *Victor Gergely*, cleric abs. și *Ioana Precup*, din Șermeș anunță logodna lor. — *Pompeiu Podina*, din Almaș și *Victoria Temeșan*, din Oarta-de-sus anunță căsătoria lor, care se va celebra la 20 crt. — *Ioan Nossa* teolog abs. și *Anuța Marincaș* invită la serbarea cununiei lor ce se va celebra în 23 Octobrie st. n. în biserica gr.-cat. din Bogdana. — *Di Beniamin O. Colcer*, cler. abs. și *Dșoara Elena Chișiu* fidaunțați.

Procesul școlilor catolice din România. S-a sfârșit și afacerea aceasta, care pentru un moment părea multora o primejdie pentru țara românească. După știrile ziarelor de dincolo, ministrul instrucțiunii va da un avertisment public institutului „Notre de Dame de Sion” din București și va închide provizor școlile institutului din Iași și Galați.

Conferință. D-nul Dr. *Iosif Siegescu*, profesor gimnazial în Budapesta ca membru al societății filologice în 12 Octomvrie n. a ținut în sala academiei ungare o conferință despre „*Batrochomyomachia* lui Homer sau „bătăia broaștelor cu șoarecii, după *Csokonai*”, tradusă în românește de *Koncz Józsi* la „anul 1816.” Epopeia aceasta comică este împărțită în patru părți, așa numite „*pipă de țabac*.” În întâia *pipă de țabac* se vorbește despre „cunoștința prințului șoarece cu craiul broaștelor și moartea prințului.” A doua *pipă de țabac* tractează despre „adunarea țării (poporului) broaștelor și a șoarecilor.” A treia *pipă de țabac* istorisește „bătăia cu toate întâmplările.” iar în a patra *pipă de țabac* se descrie „sfârșitul bătăiei.” *Koncz Józsi* poetul român de origine străină traversează aceasta epopeie comică în românește după *Csokonai* și o schimbă conform împrejurărilor și vieții timpului de atunci de prin Ardeal. Traducătorul a fost — după cercetările conferențiarului — un actor, care a trăit printre Români din părțile Cluj, Sibiu și Aiud, ce se constată și din localizările din text. *Koncz Józsi* după cum singur ne spune în *preavorbirea* cărții sale de aceea a tradus *bătăia broaștelor cu șoarecii în românește*, ca să o înțeleagă românii și ungarii: „de voi traduce în românește poezia aceasta va înțelege-o înțreagă românimea și partea cea mai mare a publicului maghiar din Ardeal.” Con-

ferențiarul, Dr. *Iosif Siegescu*, a tratat teza din punct de vedere literar și ortografic. De observat este, că până când pe acele vremuri prin Muntenia, Moldova și Ardeal, Românii scriau cu litere cirile, *Koncz Józsi* și-a scris operatul său cu litere străbune.

Necrolog. Subscrișii cu inima înfrântă de durere anunță în numele lor și a numeroșilor consăngeni, moartea preaiubitului și neuitatului sot. frate socru și moș: † *Corneliu Bud de Budești*, paroch gr.-cat. în Gherța-mare, care a repausat la 6 Octomvrie a. c. în etate de 64 ani. a preoției 41 ani.

† *Emil Iozon*, stud. cl. VII. în Blaj după un morb greu. împărțășit cu sfințele sacramente ale moribanzilor, a trecut la cele eterne. Dumineca în 9 Octomvrie a. c. în anul al 20-lea al etății.

Odihnească în pace!

CALENDARUL

UNIRII

pe anul 1905 e sub presă și în curând va apărea. — *Calendarul din acest an va întrece cu mult pe celealalte. Asupra lui vom reveni.*

Din cauza strămutării mele vând din mână liberă mobilele — după moda cea mai nouă — din o casă de durmit, pe cum și un piano.

A se adresa la:

Bodoki Henter Ferenczné
 în Șona (Szépmező) Nr. 48.

(39) 2—2

CONCURS.

La subscrișul institut e vacant postul de *comptabil al doilea* pe un an de probă. Salariul fundamental e de 1600 cor. După definitivare mai primește 300 coroane, relut de quartir și tantiemă.

Reflectanții au să dovedească: că au calificatiune deplină, că cunosc limbile română, germană și maghiară, că au implinit 22 ani și n-au trecut peste 35 ani, sunt deplin sănătoși și posed și praxă.

Cererile trebuesc înaintate până la 10 Novembre a. c. iar alesul va avea, să-și ocupe funcțiunea cu 1 Decembre 1904.

Blaj 12 Octobrie 1904.

Patria casă de economii, societate pe acțiuni.

(40) 1—1

„Caffée Grand“

„Caffée Grand“

Augustin Coltor

și-a aranjat în Strada mică *Cafenea, Cofetărie* și *Hotel* servind *bucatele cele mai gustoase* și *beuturile cele mai bune* pe cum și *chilii comferte și ieftine.*

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Speranțe nimicite.

— povestire originală a „Unirei.” —

După patru ani de învățătură departe în țara nemțască, în sfârșit în Cireșar se întoarse Vasile acasă. Când pornise era om aproape făcut. Cei douăzeci și doi de ani scoasă mustața mățoasă și barba deasă. Dar acum la 26 de ani era popă întreg, deși nu învățase să se facă popă, ci domn mai mare. Învățase mult se vede, căci a slăbit ca un lemn. Ochii lui albaștri, vioi de altă dată, acum sunt adânciți în orbite, și lucirile așa li-s de slabe. Ochii lui cuminiți, pe cari li săruta măicuța înduișată de câte ori venia pe vacanțe acasa mai înainte, acum stau fricoși, strănși pare ca în orbite ca să nu se poată mișca. Iar fața, Doamne fața! O peliță vinetie, care, cum nu era acoperită cu barbă, părea că sclipește. Adecă a trebuit să veștească cei doi trandafiri și erinul din mijlocul lor, decând a pornit în străini la pricopsală?

Maică-sa îl privea ciudată, își ștergea din când în când câte o lacrimă, eșia afară clătănând din cap, venia iar cu ochi și mai întrebători, aducând de rândul mâncării. În sfârșit își făcu ea așa singură tâlcul: că pentru barba aceea blăstămată arată așa de slab odorul ei.

Vântul parfumat ce tremura lin frunzele tinere murmurând încet un psalm de sara, chemă afară. Soarele de mai era de un sul dela sfîntit. Câțiva nori albi, ca suflete de ingeri, pluteau încet, visători, sub bolta albastră de cicoare. Din câmpia vecină cu grădina ciocărlile, bătând repede din aripile răcoritoare, fermecate de limpezimea văzduhului, se înălțau, cântând din inimă ruga de sara. Din când în când unele, ce pornise mai înainte, cădeau ca bulgării de plumb în iarba de mătasă. Din lanurile ce alergau în unde mari, verzi, pitpalacii sughițau scurt. O salcie despletită pe marginea vâlcelei se închina în toate părțile sub povara de frunze.

Vasile în grădină, sub părul înalt, sta cu ochii ațintiți spre apusul înpurpurat. Aerul tare, răcoros, plin de miresme și de sănătate îi învia peptul. Gândul îl purta cu ani lungi înapoi, când încă era așa de tinăr, și așa de plin de viață. Vacanțele de mai înainte îi veniau în minte, și ochii lui se umeziră.

În coaja părului bătrân e tăiat fin: VII. Vasile se gândește chemându-și amintirile și obrazii lui palizi se împurpurară. Da, Clasa a VII. Când a fost în clasa a șaptea. Atunci credea că simțămintele deșteptate atât de vii și ademenitoare îl vor robi pe vecie. Și iată, iată, ce-i inima omenească! E nepătrunsă de bună samă. Când de trei ani nici visurile nu i-au mai fost tulburate de cei doi ochi adânci și pacinici, ca marea ce ascunde în sinul său furtuni cumplite, acum îi răsar de odată acelea lumini negre, aprinse, așa cum le văzuse mai ales în cel dintâiu an de străinătate, când îi prinse chipul într'un minunat tablou. Resar, și din negurile închipuirii lui i-se desprinde tot mai clar, mai luminos chipul unui inger intrupat. Zădarnic însă. Impresiile în trupul zdrun-

cinat de-acum, sunt mai mult dureroase, decât puternice. Și în urmă la ce să se mai și trezească o amintire sfântă în suferul său întunecat de viața pătată, petrecută în străinătatea cultă și murdară? Ar fi să profaneze un chip sfânt, care e și acum încunjurat de lumină, așa cum era de luminos atunci în sara aceea de petrecere într'un sat aproape.

Soarele lunecasă după deal, și apusul întreg era îmbrăcat în purpură. Șoapte duioase se inecau deodată cu umbrele în văile adânci, liniștite, iar din pădurea plină de taine alte șoapte veniau, — preluțiile unui vis fermecător de primăvară. Din curțile satului risipit se ridicau mugetele îndurerate a vacilor, și sbierătele plângătoare a vițelilor flămânzi. Pe ulițele largi copiii alergau după tropotul cailor sprinteni, ce nu erau dedați încă să meargă din stavă drept acasă. Chiotele răpite de vânt, în sborul lor tot mai depărtat, și-se păreau că-s țipete de paseri mari, răpite de furtună.

De alte ori Vasile ar fi stat ceasuri întregi în grădina pe o așa vreme. Sufletul său atunci și-l simția cum prinde aripi, și zboară, ducându-l și pe el în lumile poveștilor senine, iar urmele ce i-le lăsu în suflet visurile acestea, le pune în șire mărunte de-alungul coalei albe: cea dintâi alu; inspirații. Încercări de copil, cari după ce a ieșit din gimnas, nu le-a mai continuat, dar cari și azi îl înfloară, când își aduce aminte. Totuși, cât era de bine atunci, și cât de mult s'a schimbat.

Când s'a sculat de sub părul înalt cum se întoarse, vântul îi năvăli în față, și grădina vechie, grădina moșilor și strămoșilor lui, se înfioră cu toți arborii ei bătrâni, de sgomotul unei tuse săci, înădușite, ne mai auzite până atunci. Frunzele priuseră a tremura mai tare, crengile să se clătioce, și din tot cuprinsul grădinii sănătoase se porni un cântec jalnic, ca de îngropare.

Vasile cu batista la gură închisă cu greu ușa grădinii, ce i-o tot răpise vântul.

* * *

„Nu se poate dle, doctor, gândiți dumniavoastră numai așa, poate din altceva să-i vie. Drept că vântul se pornise, dar adia mai mult. Și apoi era așa de senin și de cald. Vasile în toiu iernii, când pădurile vijeiau troznind de crivăț, venia de multe ori la Crăciun acasă. Dar apoi vara, câte potopuri nu i-au apucat pe drum.”

— „Ascultă d-ta ce-ți spun eu: D-lui e răcit, e răcit greu. Trebuie grije multă. Vezi bine, d-ta ști cât putea să poarte atunci, dar acum numai e așa de trainic. Școala stoarce puterea ce o varsă în trup câmpiile și pădurile.”

Doctorul urmări apoi doi corbi ce treceau ca două gânduri negre cătră pădurea de pe deal. Când nu-i mai văzû, zise femeii ce sta ca de piatră înaintea lui. „Să trimiteți pe cineva după leacuri acum cu mine. Peste trei zile voi veni iar, și până atunci să le încredem toate grijii lui Dumnezeu.” Din casă se auzi iar tusa sacă, profundă, ca atunci sară în grădină. Ochii femeii se

umplură de lacrimi, iar doctorul se grăbi pe porțiță afara.

Cum se poate răci omul așa deodată, Doamne, Doamne, se gândia sârmana femeie. Ș'apoi tusa asta. În casa lor nu s-a pomenit de așa ceva până acum. Dar acolo, acolo în străini, Dumnezeu știe ce lume e pe acolo. Bună nu poate fi. Cât a stărut ea să nu meargă așa de parte, dar bărbatul: „Las să meargă că de acolo vin oamenii cei învățați. Dacă ne-a dat Dumnezeu din ce să-l creștem bine, la ce să ne dăm în laturi. Și așa numai pe el îl avem.”

Aveau da, dar patru ani încă-s lungi, și cheltuelile creșteau pe fie care an. Creșteau, dar și nădejdiile creșteau. Cât de fericit îl vedeau ei în închipuirea lor pe Vasile. În sfârșit un domn și din vița lor. Dar încă ce domn! Case mândre la oraș cu două rânduri, aci la ei în sat pământuri peste pământuri, și peste toate o drăguță de domnișoară, care va ști să mângăe așa de blând pe domnul Vasile Tufarin avocat, om aspru de fire de altmintrelea, om aspru și închis, ca toți învățații. În curând apoi nepoții vor face să răsune casele celea mari, apoi când vor fi de-un cot bun vor merge la școală, să nu îmbătrânească învățând ca Vasile al lor. Și așa s-a porni un neam întreg de oameni luminați, din ei, din trupina cea vechie.

Nici nu băgaseră de seamă că puțină avere mai au liberă, că multele împrumuturi le-au legat aproape toate pământurile, căci fericirea ce le zimbea era cu mult mai orbitoare.

Acum însă după ce ficiorul li s-a întors acasă numai oasele și pielea, și cu o hărăială lungă și adâncă în piept, dar mai ales decând s-a întors bărbatul cu leacurile, gândurile negre începeau să-și desfășure aripile adurmite, și junghiuri adânc tăietoare le mușca inima.

„Tu femeie hă, ști tu ce mi-a zis doctorul la el acasă? Să nu mai avem nici o nădejde. A spus că-i un beteșug vechiu, cel puțin de trei ani, și-i o boală din care nu scapă unu la sută. Acum a răcit tare, și boala-l va repune în câteva săptămâni.” Femeia rămasă ca de piatră, cu ochii tăntă în pământ. Dela o vreme numai prinseră să curgă lacrimile.

Palatul fermecat ce-l zidiră ei pentru viitorul noroc și fericire a lui Vasile, se ruină de odată. Gândurile ademenitoare, ce-i făceau să privească mai mult în viitor decât la prezente, gândurile senine, se tulburară, cum se tulbură apa curată a ritului de munte când la șes se varsă în el un părâu turbure, glodos. Vre-o câteva zile își perdură de tot capul. Bărbatul nu zicea o vorbă cu zius de cap, iar femeia vorbea singură, ca celea sărite din minți. Mai târziu însă cu chipuri de mort, își vedeau iarăși de trebi, iar Vasile cu ochii cufundați în cap, cu umerii obrazilor ieșiți, întins în pat, spăria tăcerea chiliei cu tusa lui adâncă.

(Va urma.)

Prin ce mijloace poate câștiga păstorul sufletesc stima, iubirea, adheșiunea și încrederea poporului credincios?

Disertație, de Tit Bud.

E lucru cunoscut, cumcă biserica catolică astăzi e în luptă continuă cu inimicii săi. însă e notoriu și aceea, cumcă pe lângă toate piedicele ce i-se pun crește și sporește pe zi ce merge, exemple sunt Germania, Belgia și Austria și țărnușile Africii, — chiar prin persecutarea bisericii se înaintează înflorirea ei. Biserica catolică susține aproape de 2000 ani. De 2000 ani se luptă cu inimicii ei interioari și de 2000 de ani învinge continuu neiertând din splendoarea și mărirea ei nimica. Înaintea înțelepciunii și paciinței ingeresti a capului bisericii iată se pleacă și acatolicii și putem zice, că de seclii încoace n-am avut un episcopat catolic atât de conștiințiu, atât de zelos și atât de firm ca episcopatul catolic de acum. Clerul e cult și bine educat și iată a cuprins rolul de conducător și pe terenul cultivării științelor și a artelor frumoase.

Vaticanul deschide bibliotecile sale grandioase lumii întregi. Se înființează reuniuni nouă religioși catolice, se cercă a-se înființa universități catolice și clerul e ajutat de cei mai de frunte bărbați civili, chiar și ziaristica a luat un avânt frumos, deși nu destul de puternic cum adevărat s-ar pofii. Biserica se luptă pe toate terenele, însă nu doarime nici inimicul; și trebuie să mărturisim, cumcă stăm înaintea alor mari schimbări sociale, societatea europeană vrea a-se prefăce în americană. Progresul modern, numit liberalism fals cuprinde terene mai mari și mai mari, încât nici societățile celea mai de jos a poporului nu pot a se subtrage de sub influința lui. Ori încetru ne vom întoarce întâmpinăm acest liberalism modern, călcarea a tot ce e sfânt, pretutindenea aflăm irreligioșitatea cea mai condamnăveră. Soartea clerului față cu aceste mișcări e foarte grea. însă biserica ca totdeauna, așa și acum se va lupta în contra acestora, dar lupta îi va costa multă jertfă. Avem lipsă de statornicie și virtuosităe, acum ca nici odată clerul trebuie să cunoască misiunea sa înaltă, acum ca niciodată trebuie să ne luptăm pentru popor și să nu lăsăm a se încuibă în mijlocul lui ideile moderne, ce duc la perirea lui trupească și sufletescă.

În mijlocul acestui chaos politic, religioși și moral, trebuie să ne unim, ca să putem sta în contra relelor, ce amenință poporul și prin trăsul și pe noi, trebuie să ne luptăm pentru libertatea noastră a clerului, să nu ne lăsăm a fi puși în lanțuri pentru deviza noastră, care este salvarea poporului ca nu cumva bătut fiind păstorul să se risipească și oile, și în urmă trebuie să avem iubire mare — iubire, care îndelung rabdă, iartă, pentru toți toate se face, și care e gata a se și jertfi. Și dacă pe lângă toate aceste nu am putea sta în contra viscolului, ce ne amenință, baremi să nu dăm mâna cu lupii moderni, ci unde puterea noastră va slăbi, să cerem ajutorul lui Dumnezeu și de va fi secerișul nostru cât de puțin să ne mângăiem cu speranța, cumcă întru împărăția lui Dumnezeu nu pierd nici un grăunț. E drept cumcă cercul nostru de activitate e restrins între marginile câte a

unei comune mici, însă ori și cine, dacă fericeste s-au se nisuește a fericii pe cei mai de aproape a lui, atunci mijlocește fericirea întregului; facă fiecare destul datorințelor sale în cercul său de activitate, și iată că se va ajunge scopul prefipt. Noi suntem chemați a conduce un popor stătător. încă pe treptele de jos a culturii, însă un popor, care pe lângă puținătatea culturii sale e înzestrat dela natură cu simțăminte nobile. însă trebuie să recunoaștem, cumcă acest popor, pe lângă simțămintele sale nobile, are și defectul, că e indoicios și numai dacă vede că-l iubești, îți crede. Drept aceea acest popor nici se poate păstori altfel cu succes, decât. *dacă vom câștiga stima, iubirea, adheșiunea și încrederea lui.*

Ca la toate carierile, așa și mai ales la preoție trebuie vocațiune, care vine de sus, dela Tatăl ceresc. Păstoria sufletescă fără vocațiune e o greutate nespun de mare, de unde adeseori anzim esprimându-se pe unii că s-au urit cu oficiul lor. îl affă de greu foarte și l-ar schimba bucuros cu altul. Din contră, cel ce are vocațiune la statul preoțesc, acela simțește bucurie mare, că poate fi preot. însă dacă cineva totuși se face preot și fără vocațiune, acela nu-i rămâne alta îndărăpt decât „*dacă nu ești chemat, fă se fi chemat,*” căci dacă nu va nisui păstorul sufletesc a-și însuși toate virtuțile nobile, ce se recer pentru un preot, atunci abia va putea conduce poporul la fericirea eternă, — atunci orb va fi conducătorul orbilor.

Ca se poată cineva păstori cu succes înainte de toate se recere să ducă viață morală, ca în dânsul și faptele lui să nu se scandalizeze nimenea, că mai tare influința păstorul cu viața lui morală, decât cu știința lui.

Fără indoială e trist lucru, dacă poporenii se tem de păstorul lor, dară mai trist e dacă îl despicioează; și apoi oare nu știm, cumcă greșele unor preoți singuratici se atribue tuturor, oare nu auzim adeseori zicându-se: astfel sunt toți preoții; și de și această judecată generală e nedreaptă, dară nu e fără bază. Fața de oficialii civili lumea nu judecă atât de aspru. Deci când face scandal cutare preot ar trebui să-și aducă aminte, ca nu numai pierde prin aceea stima poporenilor săi, ci face stricăciune mare și confrăților săi. Știm, cumcă exemplele martirilor a întors pe mai mulți păgâni la creștinism decât scriptele cele mărețe a părinților bisericești. Chiar și în zilele noastre preoții cei pii păstoresc cu mai mare succes decât cei învățați. Bine zice S. Augustin. „*Qui in literis proficit, et in moribus deficit, plus deficit, quam proficit.*” Faptele preoților le judeca lumea întreagă, drept aceea preotul trebuie să se poarte „*non tantum caste, sed et caute.*” E curios, cumcă până când lumea, care atât de lesne iertă mai ales păcatele trupești a altora, nu nita păcatele preoților, ci îi judeca cu cea mai mare asprime. Și pentru ce? Pentrucă fiește care poate pofii, cumcă păstorul lui, care e chemat a judeca faptele lui, să ducă viața nepetată. Drept aceea, ca se putem păstori cu succes, și ca se putem câștiga iubirea, stima și încrederea, înainte de toate trebuie să ducem viața morală. Deci îndată ce te scoli, implinește rugăciunile celea de dimineață, căci pe cum zice S. Terezia: *pe acela, care nu*

se roagă, nu trebuie să-l înșele diavolul la cele rele, se duce el de sine.”

Ba nu este destul să se roage numai preotul, ci trebuie să se roage toți căsenii lui și să umble aceia regulat și la biserică. — Și aicea nu pot întrelăsa neamintita aceea datină condamnăvera, care există la multe case de preoți, că preotesele și familia preoțescă nu merge așa zicând nici când la biserică, nu se mărturisesc nici la Paști. Servitorii preotului cu luni de zile nu se duc nici la liturgie nici la vecernie, deși ar putea face aceasta. Ce exemplu vor învăța poporenii dela atare familie?!

Preotul stă quasi din două părți, din omul sufletesc și din cel trupesc. Omul cel sufletesc se susține cu rugăciuni și cu știința, ceea ce de nu va face, va rămâne omul cel trupesc cu faptele lui trupești. Și oare cu acele pute-va câștiga iubirea poporenilor săi? — O, ba nu! Căci ce va cugeta poporul despre acel preot, care de exemplu: va trăi în sfadă continuă cu soția sa și cu căsenii săi, — care în loc de rugăciuni, dimineața va ieși în ocol suduind și blăstămând încât se scandalizează chiar și servitorii lui; sau acela, care în loc de orologer dimineața apucă glaja cu rachiul și despre care va zice poporeanul său: iată popa acum iarăși e beat, n'ai cu cine grăi. Sau va avea auctoritate și stimă înainte poporenilor săi acel preot, care nu va lăsa să treacă din casa lui muiere să nu-o prindă de obraz sau să nu o îmbrățoseze! S. Eusebiu zice: „*Luxuria hominem bestificat, et ut ita dicam, multo peiorem bestia ipsum facit*” și din contra S. Augustin: „*Nil animum fidelem sic delectat, quam integra immaculati pudoris conscientia.*”

— Deci preotul în toate faptele lui nu numai să se arete, ci trebuie să și fie moral, căci dânsul ca nimenea altul trebuie să știe, cumcă: *nici beivii nici curvarii împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni.*” Să nu ierte preotul nici șieși, nici la ai săi, ba nici la servitorii săi nici o faptă nemorală. Casa lui, faptele lui și a căsenilor lui să fie oglinda virtuților și atunci poporenii lui vor intra la dânsul ca la un părinte adevărat, — și-l vor considera mai mult decât pe un om, ci ca pe un inger trimis dela Dumnezeu ca se lumineze între dâșii cu faptele lui. Pe scurt, dacă voiește păstorul sufletesc să domineze în turma lui credincioasă virtuțile, să facă, ca acele să înflorescă mai întâi în casa lui.

Exemplele cele bune a servilor lui Dumnezeu au putere foarte mare parte pentrucă toți privesc la faptele lor, și la viața lor, parte pentrucă mulți doresc a învăța dela păstoria lor sufletescă modul vieții creștinești și morale, pentrucă știu poporenii cumcă Isus Christos n'a dat preoților putere numai a învăța, ci le-a demândat, ca cu faptele lor să lumineze lumea ca văzând oamenii faptele lor să învețe și din acele a cunoaște pe unul Dumnezeu adevărat.

Un alt mijloc de a putea câștiga iubirea stima și încrederea poporenilor este modul tractării și a conversării blânde și umane a preotului cu poporenii săi. E un principiu greșit, cumcă pe poporenii trebuie ai tracta cât de aspru — zicala: *ungentem pungit, pungentem ungit* astăzi n'are înțeles nici bază. E drept cumcă modul de a conversa cu poporul trebuie al aplica gradului

de cultură, însă de aici nu urmează, cumcă cu poporul inomise e de lipsă a tracta dur; căci pe cum s-ar face de rîs acela, care ar conversa cu poporul în stilul saloanelor culte, din contră ar arăta necultură acela, care s-ar folosi față de poporeni săi de un limbaj dur, grobian și despotice. Parochul conform vocațiunii sale e părintele, amicul, sfătuitorul și mîngăitorul poporenilor săi, drept aceea trebuie să tracteze cu aceia în mod uman, cu iubire, compătimire și bună-voință.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

Nu de mult a apărut o carte musicală bisericească, carea cuprinde „Liturgia Stului Ioan Gură de Aur“ pusă în note musicale după melodiile celor opt glasuri bisericești și armonisată pentru corurile de patru voci bărbătești de Iuliu Birou, învățator și cantor primar, și dirigintele corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievantul-mare.

Mai mult din o curiositate nedumerită, cetind din foi despre apariția acestei cărți, mi-am procurat-o, ca să văd după a mea puțină pricepere muzicală, că ce poate să fie și asta? Și m-am convins că într-adevăr mai toate modulățiunile variate ale celor opt glasuri sunt armonisate foarte frumos în diferitele cântări liturgice.

Nu mă simt chemat a face studiul critic al acestei întreprinderi cu adevărat îndrăznește a Dni Birou, ci prin aceasta aș dori ca să indemn pe vre-un musicant de ai noștri, cari cunosc și melodiile celor opt glasuri, să o facă aceasta în interesul muzicii noastre bisericești, carea merită cultivarea, ce i-o dă Dl Birou.

Și dacă astfel s'a făcut începutul pe acest teren, ar fi de dorit ca auctoritățile bisericești ale tuturor bisericilor române să sprijinească din ce în ce tot mai mult cultivarea muzicii bisericești, ceea ce să poate face prin introducerea unei astfel de cărți ca a Dni Birou, în toate institutele pedagogice și seminariile teologice, și pe calea aceasta am putea atinge cu timpul și la uniformizarea cântărilor, cari altfel să cântă în Bănat, altfel la Arad, altfel la Orade, la Blaj, la Sibiu, și așa mai departe.

Iar la aceasta avem îndemn și în decretul conciliului provincial prim din anul 1872 Titlul VI cap patru unde se zice că „spre ușurarea învățării cântărilor sacre și spre introducerea și conservarea uniformității în acelea. Sinodul decide, ca putând să se compună în note musicale cele opt glasuri cu variațiunile lor, introducându-le la toate institutele de învățământ din această provincie bisericească.“

Atanasie P. Bologa,
preot gr.-cat. în Lupeni.

Prof. Emil Sabo. „Căntece“ Poesii lirice. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

FLORICELE DE CÂMP,
schite ușoare. De **A. C. DOMȘA**
Prețul 1 coroață.

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Lewis Wallace, 2 v. 2.90
2. M. Eminescu. Studiū critic —.90
3. Câte-va momente din începuturile bisericeii rom. de C. Auner —.20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciu. —.12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —.16

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 9 Nrii, îi primesc cu 5-80 cor. în loc 8-14 cor.

6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3.40
8. Cele două fețe ale lumii de Nicu —.30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor —.16

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Cărți ce se pot căpăta la Librăria Seminarului Arhidiecezan din Blaj.

Dr. A. Bunca,	Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcop. Petru Aron,	1.—	I. Iorga,	Sate și Preoții din Ardeal	250
» »	Vechile Episcopii românești: a Vadului, Geogiului, Silvașului și Bălgradului.	2.50	V. Leonescu	(Peneș Curcanul, dramă	2.—
» »	Episcopii P. P. Aron și Dion. Novacovici, sau Istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764	4.50	T. Duțescu-Duțu	răsboinică în 4 acte.	2.—
» »	Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse	5.—	V. E. Moldovan,	Dușmănie, roman	1.—
» »	Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria,	3.—	G. Maurier,	Trillby, roman trad. broș.	2.—
» »	Cestiuni din dreptul bis. unite p. II.	3.40	Ioan Adam,	Sybaris, roman	3.—
Dr. I. Rațiu,	Studii și biografii	2.—	» »	Rătăcire, roman.	3.—
» »	Andrei Murășan	2.—	» »	Flori de câmp, povele	1.50
» »	Poezia idilică	1.—	» »	Pre lângă vatră, pilde și Glume.	1.50
Lewis Wallace,	Benhur, sau zilele lui Mesia. 2. v.	2.90	» »	Leagănul viselor poem. dram.	1.—
M. Eminescu,	Studiu critic	—.90	I. Verne,	Castelul din Carpați, roman trad. de V. Onișor broș.	1.60
C. Auner,	Câteva momente, din începuturile bisericeii rom.	—.20	» »	» lux	2.40
A. Viciu,	Nume de familie, la românii din Ungaria	—.12	» »	» legat	4.—
M. Străjan,	Din viața lui I. Micul.	—.16	G. Coșbuc,	Balade și Idile	3.—
Dr. V. Bojor,	Albertina, povestire	—.30	» »	Five de tort,	2.50
Nicu,	Cele două fețe ale lumii	—.30	» »	Ziarul unui pierdevară	2.—
Aurel Fodor,	Ziua deșteptării	—.16	» »	Povestea unei coroane de oțel	1.50
V. Alexandri,	Poezii, vol. I.	1.50	» »	Războiul nostru pentru neartănare	1.—
» »	Teatru, I. vol. II.	1.50	» »	Căntece de vitejie	1.—
» »	Teatru, II. vol. III.	1.50	H. Suderman,	Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte	2.—
» »	Proză	1.50	Secula,	Povestiri și schițe	1.—
Alexandrescu,	Vers și Proză	1.25	D. Bolintineanu,	Manoil, roman	—.60
Brătescu-Voinești,	Nuove, schițe	1.50	V. Onișiu,	De toate, povele	1.—
N. Bălcescu,	Ist. Rom. sub Mih.-Vit.	1.50	Petra-Petrescu,	Satul cu comorile, novelă.	—.40
Ioan Creangă,	Opere Complete,	1.50	A. Bărsan,	Călătoria lui Stanley, trad. Grăia Viteazul	—.20
M. Eminescu,	Literatura Populară	1.50	N. Ţucu,	Ciripituri de Drag, doine populare și cătănești	—.60
N. Filimon,	Ciocoi Vechi și Noi	1.50	Anton Pan,	Întăleptul Arkir	—.20
P. Ispirescu,	Legende și Basme	1.50	» »	Til Buhoglundă.	—.50
N. Iorga,	Cuvinte Adevărate	2.50	Ioan Panțu,	Schițe	—.60
Aurel C. Popoviciu,	Vorbe înțelepte	1.50	S. Stoica,	Schițe din popor	—.10
Anton Pann,	Povestea Vorbei	1.50	P. Suciū,	Păcatele noastre	—.15
R. Rosetti-Max,	Între Capșa și Palat	2.—	» »	1000 doine, strigături și chinituri	—.80
C. Sandu,	Drum și Popas	1.25	Ioan Creangă,	Harap alb	—.32
M. Sadoveanu,	Povestiri	1.50	» »	Moș Stoica, 101 minciuni populare	—.40
M. Eminescu,	Geniu Pustiu	2.—	Bucur Posnașul,	Glume	—.30
N. Iorga,	Drumuri și Orașe din România	2.50	I. Barac,	Arghir și Elena	—.30
I. Slavici,	Din Bătrâni	2.50	Ioan Bota,	Andrei cel răsfățat	—.30
» »	Vatra Părăsită	2.—	» »	Câteva felicitări	—.30
A. Ciura,	Eminescu și Coșbuc Paralelă.	1.—	» »	Micul Scamator	—.20
» »	Visuri trecute, povele	1.—	Dr. I. Jarnik,	Pavel Cătana	—.40
A. C. Domșa,	Floricele de câmp, povele	1.—	» »	Fabulele lui Esop	—.60
E. Sabo,	Căntece, poczii	1.—	» »	Genoveva	—.60
Elena din Ardeal,	Stropi de Rouă, poczii broș.	1.—	» »	Robinson	—.70
Caragiale,	teatru v. I.	1.—	» »	Alexandria	—.60
» »	v. II.	1.—	Silv. Moldovan,	Țara noastră	2.—
» »	» »	1.—	Dr. V. Moldovan,	Despre testament	—.30
» »	» »	1.—	Ioan Bochiș,	Cursele Diavolului.	1.20
» »	» »	1.—	» »	Periculoși pentru Stat	—.50
» »	» »	1.—	Zoti Hodoș,	Poftă bună, carte de bucate p. I—II.	2.60
» »	» »	1.—	Ioan Dariu,	Carte de căntece, pentru toți tin. școl.	—.50

Spre știință. Rugându-ne pentru binevoitoarele comande, observăm, că comande mai mici se expediază franco dacă prețul lor (împreună cu 10—30 fil. pentru porto, și 25 fileri pentru recomandare) ni-se trimite prin asigurațiune postală. În sate unde nu se află posta în loc, trimiterea recomandată e mai sigură; când lipsește taxa de recomandare expedițiunea se face nerecomandată pe risicul comandantului. Cel ce comandă cărți, să-și însemne legibil numele, locuința și posta ultimă, comuna și comitatul. La comandă să se trimită valoarea cu mandat postal, în cazul contrar comanda mai mari să trimit cu rambursă, iar comanda mai mici nu se trimit cu rambursă, ci rămân neresolvate până când nu se trimit banii.